

Temel Kaynak:

Akengin,H.2010.Siyasi Coğrafya

İnsan ve Mekan Yönetimi.

Pegem Akademi/Ankara

Yardımcı Kaynaklar;

Göney, S.1993.Siyasi Coğrafya II.

İst.Üniv.Ed.Fak.Yay.No.103. İSTANBUL

Özey,R.2002.Dünya ve Türkiye Ölçeğinde Siyasi Coğrafya.

Aktif Yayınevi/İSTANBUL

Siyasi Coğrafya Ders İçerikleri

- Tanımlar, siyasi coğrafya ile ilgili başlıca görüşler;
- Siyasi coğrafyada fiziksel etkenler
(konum, alan, sınırlar, yer şekilleri, iklim, sular, topraklar, doğal kaynaklar),
- Siyasi coğrafyada beşeri etkenler
(nüfus, kültür, askeri ve/veya siyasi, ekonomik topluluklar),
- Türkiye'nin katıldığı siyasi oluşumlar (NATO, AB)
- Orta Doğu ülkeleri,
- Balkan ülkeleri,
- Kafkas ülkeleri ile ilişkiler,
- Türk Cumhuriyetleri,
- Sınır aşan sular, boğazlar, kıt'a sahanlığı ve Ege sorunu,
- OECD ülkeleri,
- Dünyada siyasi ve ekonomik örgütler.

Bölüm 1: SİYASİ COĞRAFYA

- ❖ Siyaset ve coğrafya kelimelerinden oluşturulan **Siyasi Coğrafya**; Dünyanın tamamında, bir bölge ya da bir ülkesinde, fiziki, beşeri ve ekonomik olayların dağılışını, aralarındaki bağlantıları, sebep ve sonuçları gözetilerek, devlet politikaları ile işlerini düzenleme ve yürütmeye ilgili özel görüş veya anlayışları içeren bilim dalıdır.
- ❖ **Siyasi coğrafya**, yeryüzünde meydana gelen siyasi oluşumların ve faaliyetlerin meydana geldikleri yer, neden ve biçimlerini, buldukları yerlerde ve dünya genelinde yarattıkları etkileri coğrafyanın temel ilkeleri çerçevesinde araştırıp, inceleyen sosyal coğrafya dalıdır."

- “**Siyasi coğrafya**, yeryüzündeki siyasi bölgelerin dağılışını, siyasi bakımdan neden önem kazandıklarını veya geri planda kaldıkları hususunda rol oynayan coğrafi etkenler ile bunların mekan dahilinde karşılıklı ilişkilerini inceler.
- Bir bütün olarak, dünyadaki siyasi bölgelerin dağılışı, siyasi coğrafyanın esas konusudur.”

- **siyaset** ve **politika** sözcükleri genellikle aynı anlamda kullanılmaktadır. Ancak, bu iki sözcük arasında küçük bir fark bulunmaktadır.

*“Belirli amaç ve hedeflere ulaşmak için bireysel ya da toplumsal olarak geliştirilen düşüncelerin uygulamaya koyulması yönünde gösterilen davranışlara **siyaset**, siyasetin uygulanması sırasında sergilenen çok yönlülüğe ise **politika** denilmektedir.”*

- Sözcük anlamı olarak, **çok yüzlülük** anlamına gelen **politika**, "dürüstlük ilkesine bağlı kalarak, siyasette geniş bir vizyona sahip olunması; farklı düzey ve yapıdaki kitlelere benimsetilmeye çalışılacak siyasi fikirlerin değişik biçimlerde aktarılması" olarak algılanması gerekir.
- Politikanın gerçek anlamı bu iken, "iktidarı veya yaptırım gücünü ele geçirmek amacıyla yerine getirilemeyecek vaatlerde bulunmak, halkı kandırmak ve toplum içinde kargaşa çıkarmak" **politika** olarak algılanmaya başlamıştır...
- Siyasetle politika arasındaki bu farka rağmen **siyasi coğrafya'** ya **politik coğrafya** (political geography) da denilmektedir.

Siyasi Coğrafyanın Tarihçesi

- Coğrafyanın bilimsel bir kimlik kazanmasından sonra elde edilen her türlü bilgi aynı zamanda siyasi bir nitelik taşımıştır. Bu nedenle, siyasi coğrafyanın tarihçesi ilk çağa kadar inmekte, Herodot ve Aristogoras dönemleri esas alındığında da yaklaşık 2500 yıl öncesine kadar gidilmektedir.
- Siyasi coğrafyanın bilimsel ve metodolojik bir yapıya kavuşması ise 18.YY.' dan itibaren gerçekleşmiş, özellikle sömürgecilik faaliyetleri ile I. ve II.Dünya savaşları sırasında dünyaya yön veren önemli olayların gerçekleşmesinde etkili olmuştur.
- Askeri ve ekonomik bakımdan güçlü olan, kalabalık ülkelerin yayılma politikaları izlemesinin doğal olduğu yönündeki görüşlerin de etkisiyle hareket eden Almanya; Dünya savaşlarının çıkmasına sebep olmuştur.

- İlk Çağda **Heredot**, **Aristogoras** ve **Strabon**'la başlayan, Orta Çağda **İbn-i Haldun** tarafından geliştirilerek, siyasi coğrafyanın temelini oluşturan görüşler;19. ve 20. yüzyılda, **Almanya**'da **Friedrich Ratzel**, **Rudolf Kjellen**, **Karl Haushofer**,
ABD'de **E. Churchill Semple**, **Alfred T. Mahan**, **Nicholas Spykman**,
İngiltere'de **Halford Mackinder**,
Fransa'da **Paul Vidal de la Blache** ve **Jean Brunhes**'in katkılarıyla yeni bir boyut kazanmıştır.

Ancak, bir bilim dalı olarak tanımlanmasında en önemli isim; **Friedrich Ratzel**'dir.

Friedrich Ratzel 1844-1904

- Siyasî coğrafyanın kurucusu sayılan alman coğrafyacıdır. Yazmış olduğu “Politik Coğrafya” isimli kitap, siyasi coğrafyanın ve konuyla ilgili fikirlerin ortaya çıkmasına katkıda bulunmuştur.
- “**Ülke sınırları değişebilir ve genişleyebilir**” görüşü ile genişleme politikalarına yer vermiş, bu görüşler, Hitler’e dayanak oluşturmuştur.

Ratzel'in başlıca görüşleri

- 1) Devletlerin sahası, **kültür** ile genişler. Devletin kültürünün yayılması o devlete yeni sahaların ilave edilmesine zemin hazırlamaktadır. Milletın kültürünün genişlemesi ile ülkesi genişler. Devletin saha kazanmasını sağlayan kültür unsurları içinde en önemlisi **dil**dir. Dillerinin yayılması ile milletlerin kültürü, diğer ülkelerde yayılma, gelişme imkânı bulur.
- 2) Bazı belirtileri izleyerek genişleme... Bu belirtiler, saha genişletme arzusundan önce ortaya çıkar. Bunlardan bazıları, ticari faaliyetler, misyoner hareketleri, ideolojik faaliyetler...vb. Böylece, devletlerin sahalarını genişletmeleri **ticarî, dinî ve ideolojik** faaliyetlerinin doğal bir sonucudur.

- 3) Devletler, **daha küçük üniteleri** kendi içine katmak suretiyle gelişmektedir. Bu gelişmede, isteyerek veya zor kullanılarak, küçük siyasi üniteler genişleme gayesi güden devlete katılmakta veya bu devlet tarafından kapılmaktadır.

- 4) Sınır, devletin kenar organıdır. Bu nedenle devletin, gücünü, gelişmesini ve değişiklikleri yansıtır.

Sınırlar, devletin sadece emniyetini değil, aynı zamanda gelişmesini ve saha kazanma yönlerini belirleyen unsurlardır.

- 5) Gelişmek ve yayılmak isteyen devlet, siyasi bakımdan **kıymet ifade eden sahaları** ülkesine katmak ister. Bu değerli sahalar içinde, zengin zirai topraklar, ovalar, ulaşımaya uygun nehir ve göller ile bunların geniş vadileri, ticarete uygun limanlar, maden açısından zengin topraklar girmektedir.
- Günümüzde bunlara petrol, doğal gaz yatakları ile askeri bakımdan (jeopolitik) önemli sahalar da eklenmiştir.

- Ratzel'in ortaya koyduğu bu ilkelere göre devlet; ya alan kazanıp geliŖecek ya da beslenemediği için, zayıflayıp hastalanacaktır.
- Alman Birliđi'nin kurulduğu, Bismark'ın idaresi altında kolonyal geliŖmelerin düşünöldüğu devrede, bu fikirler Almanya'nın genişleme stratejisinin temeli gibidir.
- Ratzel'in ortaya koyduğu **devletin saha genişletme kanunları**, **Emperyalizmin** esasını teşkil etmektedir. Devlet, küçük üniteleri "eriterek" genişleyecek, geliştikçe, çevresindekiler "küçüleceğinden" doğal olarak onları da eritecek ve sonuçta dünya hakimiyetini eline geçirecektir.
- Ratzel, bunu Ŗu Ŗekilde ifade etmiŖtir; "**Bu Küçük Gezegende, Sadece Bir Devlet İçin Gerekli Yer Mevcuttur!**"

Siyasi Coğrafyanın Konusu ve İnceleme Alanı

- Siyasi coğrafyanın esas konusu, devlet ile devletin bulunduğu yer arasındaki ilişkidir. Bu ilişki, devletin kurulduğu yerle bu alanın coğrafi koşullarına bağlı olarak farklılıklar gösterebilir. Coğrafya ile Siyaset arasında bir bağ kuran Siyasi coğrafya, çok yönlü ve karmaşık konuları içermektedir.
- Fiziki coğrafya bakımından doğal ortam özellikleri dikkate alınarak yapılan sınıflandırmalar, siyasi coğrafya açısından;
- **Devlet,**
- **Millet ve**
- **Siyasi bölgelere** göre yapılmaktadır.

DEVLET;

- Bir ülkeyi diğer ülkeler arasında temsil eden ve ülke içindeki yönetimi sağlayan kurumlar ile kadroların bütününe **devlet** denilmektedir.
- Başka bir tanımla **devlet**, belirli bir ülke üzerinde, bir hükümetle temsil edilen siyasi bir otoriteye sahip, belirli bir hukuki düzen ve örgütlenme yapısına uyarak yaşayan insanlardan (toplumdan) meydana gelmiş en geniş siyasi birliktir.
- Yeryüzündeki siyasi oluşumları, ülkelerin yönetimini üstlenmiş devletler, ülkelerdeki siyasî partilerle diğer siyasî örgütler ve uluslararası kuruluşlar oluşturmaktadır.

- Çoğu kez eş anlamlı gibi kullanılan **ülke** ve **devlet** kavramları da birbirinden farklıdır. Yeryüzünün bütünü veya bir parçası, hatta çok küçük bir kesimi coğrafi anlamda “**ülke**” kabul edilmektedir. Ortak değerlere sahip insan topluluklarının kendileri için yaşam alanı olarak seçtikleri ve sahiplendikleri alanlar, genelde bilinen ülkeleri oluşturmaktadır.
- Yeni oluşan bir devletin resmi bir kimliğe sahip olması için, diğer devletler tarafından tanınması gerekir. Bu amaçla ilgili devletler bir araya gelerek uluslararası hukuk kuralları çerçevesinde sınırlarla ilgili siyasi antlaşma ve protokolleri imzalamaktadırlar.

- Siyasi antlaşmalarla çizilen ülke sınırlarına aynı zamanda devlet sınırı da denir. Ülke ile devlet kavramları bu noktada kesiştiği için, ülke yerine devlet, devlet yerine ülke sözcüğü kullanılabilir.
- Devleti, yürütme erkinin (icra kuvveti) organı olan hükümetle de karıştırmamak gerekir.

Siyasi coğrafyanın ilgilendiği konular

- Siyasi coğrafyanın temel konularını hakimiyet teorileri oluşturmakla birlikte, çağımızın gelişmelerine paralel olarak giderek çeşitlenmekte ve günümüzde;
- Devletlerin gruplandırılmasında etkili olan faktörler,
- Devletler ile varsa bunların eski sömürgeleri arasındaki ilişkiler,
- Devlet-Hükümet ve halk arasındaki ilişkiler,
- Devletlerarası ilişki ve anlaşmaların dayanakları,
- Sınırların oluşturulması ve korunmasıyla ilgili sorunlar,
- Siyasi güçlerin, coğrafi mekan üzerindeki etkileri,
- Seçim sonuçları ve bunda etkili olan faktörler...bu kapsamda değerlendirilmektedir.

Jeopolitik

- Jeopolitik, siyasi coğrafya ile yakından ilgili bir kavramdır. Zaman zaman, siyasi coğrafya ile eş anlamlı olarak kullanılmakla birlikte daha farklı bir anlamı bulunmaktadır.
- Bir bölgenin coğrafi koşulları ile o bölgede uygulanan politikalar arasındaki ilişkileri inceleyen jeopolitik; kelime anlamı itibariyle "yer politikası" anlamına gelmektedir.
- Jeopolitik, devletleri oluşturan ülkelerin, sahip oldukları coğrafi potansiyelleri esas alarak, dünya siyasetinde çeşitli politika ve stratejiler belirleyen siyasi coğrafyanın içinde yer alan bir daldır.

- Bir başka ifadeyle jeopolitik, devletlerin gelişmesini, karakterini ve kaderini belirleyen coğrafi felsefe ve determinizme (belirlenimcilik) dayanan bir politikadır.
- Jeopolitiğin bir bilim dalı olup, olmadığı halen bir tartışma konusu olmakla birlikte, genel olarak siyasi coğrafya içinde yer alan bir dal olarak görülmektedir.

Jeopolitiğin coğrafi unsurları

- **1. Coğrafi Konum:**
- Bir bölgenin enlem ve boylamlara göre yerküre üzerindeki yeri ve çevresiyle olan her türlü ilişkisini sağlayan coğrafi koşulların tümüne "Coğrafi konum" denir.
- Bir ülkenin coğrafi konumu; onun hangi iklim kuşağında bulunduğunu, deniz ve okyanuslara çıkış olanaklarını, ana ulaşım güzergahları ve önemli kavşak noktalarına uzaklığını, dünya siyasetinin önemli güç merkezlerine ve önemli çatışma bölgelerine uzaklığı gibi... farklı konuları da içermektedir.

2. Sınırların Coğrafi Bütünlüğü

- Devletleri üç temel unsur oluşturmaktadır. Bunlar, belli bir **toprak parçası**, bu toprak parçası üzerinde yaşayan **insan kitlesi** ve buradaki **idari teşkilattır**. Devletlerin egemenlik alanlarını siyasi sınırlar belirlemekte ve onu diğer devletlerden ayırmaktadır.
- Sınırlar, tarihi süreçte farklı şekillerde oluşturulmuştur;
- Doğal engellere (denizler, nehirler, dağlar) göre,
- Bir etnik ya da dini grubun yaşadığı bölgeye göre,
- Bir savaş sonrasında imzalanan barış antlaşmasına göre,
- Ya da “**Kahire'de (1916) Sykess ve Picott adlı bir İngiliz ve bir Fransız subayının cetvelle çizdikleri Ortadoğu ülkelerinin sınırları gibi**”, bütünüyle sıra dışı bir şekilde belirlenmektedir.

- Bu tarihte çizilen Ortadoğu sınırları klasik "**böl-yönet**" politikasını uygulayabilmek için önemli bir araç haline gelmiştir. Arzu edilen durum, sınırların önemli doğal engellere dayanması ve o ülke halkının ortak bir kültüre sahip olmasıdır.
- Doğal engeller, savunma açısından çok önemlidir. Örneğin İtalya'nın kuzeyinde bir set oluşturan Alpler, İtalya'nın kuzeye doğru genişlemesini engellemiş, bu nedenle İtalya, sürekli olarak Akdeniz'deki adalara, Kuzey Afrika sahillerine ve Balkanlara göz dikmiştir. (İtalya'nın II. Dünya Savaşı'ndan önce Arnavutluk ve Yunanistan'ı işgali)
- Sınırları savunmaya elverişsiz ve komşusu fazla olan ülkeler, savunma konusunda sıkıntı yaşamaktadır. Tehdit algılaması yüksek olan ülkeler, yaşadıkları kuşatılmışlık duygusu içinde, yüksek oranda savunma harcaması yapmak ve önemli miktarda insanı silah altında tutmak durumunda kalmaktadır.

3. Geniş Ülke Alanı ve Doğal Kaynaklar

- Ülkenin topraklarınının geniş olması, bazen faydalı bazen de zararlı olabilmektedir.
- Çok geniş bir araziye sahip, ancak nüfus yoğunluğu az olan bir ülke için geniş sınırlar sakıncalı olabilir. Bu sınırları koruyabilecek askeri güce erişmesi bile önemli bir sorundur.
- Yeterli olanaklara sahip ülkelerde ise, geniş topraklar stratejik üstünlük sağlamaktadır. Bu tür geniş sahalar, doğal kaynaklarda çeşitlilik sağlar ve stratejik doğal kaynakların bulunma olasılığını arttırır.
- Ancak, çağımızın en önemli doğal kaynağı petrole, sahip olan körfez ülkeleri incelendiğinde; Irak, İran ve Suudi Arabistan dışında, yüzölçümleri oldukça küçüktür.

4. Coğrafi Özellikler

- Coğrafi özellikler, Jeopolitik açıdan ülkenin bulunduğu yerin fiziki özelliklerini inceler. Yeryüzü şekilleri, bitki örtüsü, iklim özellikleri ve ülkenin geometrik şekli (dikdörtgen, kare, üçgen ya da düzensiz) oluşu bu bakımdan son derece önemlidir.
- jeopolitik; disiplinler arası bir niteliğe sahiptir. Tarih, Coğrafya ve Askeri Bilimlerle yakından ilişkili olan jeopolitik, uluslararası ilişkiler ve ülkelerin yüksek siyasetleri için büyük önem taşımaktadır.

jeostrateji

- jeostrateji, bir devletin dış politikasının coğrafi unsurlar dikkate alınarak yönetimidir.
- jeopolitiğin bir alt dalı olarak tanımlanan jeostrateji, siyasi ve askeri planlamayı bilgi açısından destekleyen, tutarlı hale gelmesini sağlayan veya etkileyen coğrafi etkenlere dayandırılan dış politika çeşididir.

- Jeostrateji, jeopolitikten farklı olarak, hızlı bir değişim özelliğine sahiptir. Koşulları yıl, ay hatta günler içinde değişiklik gösterebilmektedir. ABD başkanlarının değişmesi ile yaşanan strateji değişiklikleri bu konu bakımından önemli bir örnektir.
- “Jeostrateji; Coğrafi etmenlerin ülkelerin askeri stratejileri üzerindeki etkilerinin incelenmesi, diğer bir ifadeyle yer stratejisidir.”

Jeopolitik, siyasi coğrafyadan politikaya geçişi ve coğrafi politikayı temsil ederken, siyasi coğrafya; coğrafyaya siyasi açıdan bakışı temsil etmektedir.

Örneğin; **jeopolitik**, Dünyayı çok yönlü olarak inceler ve yer politikaları üretir.

Siyasî Coğrafya ise, dünyanın fizikî, beşerî ve iktisadî olaylarının dağılışlarını, aralarındaki bağlantıları, sebep ve sonuçlarını inceleyerek, siyasi açıdan değerlendirmeler yapar.

Buna göre, Jeopolitik-Jeostratejik-Siyasi Coğrafya terimlerini birbirinden kesin hatlarla ayırmak çok güçtür.

Çünkü inceleme alanı ve konuları aynıdır. Ancak inceleme biçimlerinde farklılıklar vardır. Çoğu kez, inceleme biçimleri de birbirine karışmaktadır.

Jeopolitik, Jeostrateji ya da Siyasi Coğrafya; devletlerin ayakta kalabilme ve gelişebilmeleri için bu bilimlere büyük ihtiyaç duyulmaktadır. Günümüzde, ülkelerin gelişmişlik düzeyi ile bu bilimlere verdikleri önem yakından ilişkilidir.

Siyasi Coğrafya ve Kültür

• KÜLTÜR KAVRAMI

- Kültür kelimesi Latince “**cultura**”dan gelir. Cultura, inşa etmek, işlemek, süslemek, bakmak anlamlarına gelmektedir.
- Kültür; (ekin) “Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünüdür”.

- Sosyolojik olarak, bir topluma veya halk topluluđuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü o toplumun kültürüdür.
- Kültür, insanın evrensel bir özelliği olmakla birlikte, farklı yerlerde, çeşitli boyut ve düzeylerde birbirinden farklı **kültürler** bulunmaktadır. Kültürler hem birbirlerine benzer, hem de birbirlerinden farklı olabilmektedir.

- **Kültür toplulukları;**

Kimliklerini öteki kültür topluluklarından farklı olmakla kazanırlar.

Yeryüzünde çok sayıda kültür, alt-kültür, kültür yöresi, kültür çevresi, vb yan yana, iç içe, belki de dış dış bir etkileşim içindedir.

Ya da, birbirinden türlü neden ve derecelerde yalıtılmış olarak varlığını sürdürmektedir.

Ancak, bu yalıtılmışlık, kitle iletişimi ve yoğun coğrafi hareketlilik nedeniyle giderek azalmaktadır.

- Yeryüzündeki belli başlı büyük kültür bölgeleri dil, din ve ırk eksenli olarak coğrafi ortam koşullarıyla ilişkili olarak ortaya çıkmıştır. Güçlü kültürler yeryüzünde geniş alanlara yayılarak egemenlik sahaları oluşturmuşlardır.
- Bu durum siyasi coğrafya için önemlidir. Çünkü, aynı kültüre bağlı ülkeler kolay anlaşmakta, askeri, siyasi ve ekonomik yönden bir araya gelebilmektedirler.

- Dünya'daki büyük kültür bölgeleri, alt kültürleri de içinde barındırmaktadır. Bu bakımdan kültür bölgeleri, büyük kültür bölgeleri ve alt kültür bölgeleri olarak da tanımlanmaktadır.

Yeryüzündeki belli başlı kültürler:

- Anglo-Sakson Kültürü
- Latin Kültürü
- Türk Kültürü
- Çin Kültürü
- Hint Kültürü
- Arap Kültürü

Coğrafyanın Siyaset Üzerindeki Etkisi Nedir?

- Yeryüzü şekillerinin, siyaset ve siyasal politikalar üretmedeki etkileri...
- Yerin jeolojik özelliklerinden kaynaklanan siyasal uygulamalar...
- İklim koşullarından kaynaklanan uygulamalar...
- Nüfus ve etnik yapı (Lübnan örneği) gibi özelliklerden kaynaklanan uygulamalar...
- Devletleri fiziki durum ve şekilleri coğrafya ile devletin yönetim biçimi ise siyasi coğrafya ile ilgilidir.

Coğrafi zorunluluk

- Antik çağda Yunan uygarlığının dağlar arasındaki vadilerde kurulup gelişmesi yada, Butan, Nepal Tibet gibi ülkelerin Himalaya Dağları'nda ve yüksek platolarda kurulmuş olmaları koşulların getirdiği bir zorunluluktur.
- Ancak, bu özellikler her zaman ilgili ülkelerin lehine bir gelişme olarak sonuçlanmamış bazıları varlık ve bağımsızlıklarını bu yalıtılmış durumlarına borçlu olarak yüzyıllarca korumuş olmalarına karşın, bazıları da yine bu koşulların avantajının kaybolması ile işgal edilmişlerdir.

Lokasyonun Stratejik Önemi

- Ekonomik ya da askeri bakımdan önemli yerler siyasi coğrafya açısından da önemli olup, bu alanlar olası sorun ve çatışma alanlarıdır.
- Uluslararası geçişlerde kullanılan kanal ve boğazlar, özellikle İstanbul ve Çanakkale boğazları önemli örneklerdendir.
- Ekonomik bakımdan da, siyasi coğrafyayı etkileyen önemli bir alan; Ortadoğu petrolünün bulunduğu alandır.

Siyasi Coğrafya ve Siyasi Kültür

- Siyasi kültür, ülkeden ülkeye, bölgeden bölgeye önemli değişiklikler göstermektedir.
- Örneğin Amerikan toplumunda;
 - ❖ Ahlaki siyasi kültür
 - ❖ Bireysel siyasi kültür
 - ❖ Geleneksel siyasi kültür... olmak üzere üç gruba ayrılmakta.
 - ❖ Asya-Afrika gibi demokrasinin iyi gelişmediği ülkelerdeki durum...
 - ❖ Türkiye'nin siyasal yapı ve kültürü...

Siyasi Coğrafya, Sanayileşme Politikaları ve Yer Seçimi

- Ekonomik prensipler çerçevesinde, sanayi tesislerinin kurulacağı yerler bellidir (enerji-hammadde-işgücü-sermaye-su-pazar-ulaşım...).
- Ancak, savaş sanayini destekleyen tesislerin kurulmasında, ekonomik gereklilikler bir tarafa bırakılmış ve savunma gereksinimleri dikkate alınarak, ülkelerin en güvenli alanlarında kurulmuşlardır.

Siyasi Coğrafya ve Değişim

- Herhangi bir bölgede ortaya çıkan siyasi ve ekonomik değişimler o bölge ile birlikte komşu alanlarda hatta daha geniş alanlara yayılarak, önemli değişimlere yol açabilmektedir.
- Nüfus artışı, ekonomik gelişmeler, iç karışıklık ve çatışmalar önemli göç hareketlerine sebep olmaktadır.
- Savaşlardan sonra, yaşanan büyük can ve ekonomik kayıpların tekrar yaşanmaması için oluşturulan ekonomik ve siyasi birlikler de (AB) bu değişime farklı bir örnektir.
- Çarpıcı bir diğer konu da, SSCB döneminde Varşova Paktı üyesi olan devletlerin, NATO ve AB üyeleri olmalarıdır.

Siyasi Coğrafyada Bölgeler

- Siyasi coğrafya bölgeleri resmi (formel) ve resmi olmayan (informel) bölgeler olmak üzere ikiye ayrılır. Resmi bölgelerin en tipik örneğini “devlet” oluştururken, resmi olmayan bölgeleri askeri, siyasi, ekonomik bölgeler oluşturur.
- Siyasi bölgeler **yatay** (alan büyüklüğü), **dikey** (kanun, antlaşma, birlik üyeliği, ekonomik ve sosyal koşullar) ve **zaman** boyutlarına (tarihçe-değişimler) sahiptir.

Siyasi Coğrafya ve Yönetim

- Dünya üzerindeki koşulların farklılığına bağlı olarak değişik yerlerde farklı yönetim biçimleri uygulanmaktadır.
- Cumhuriyet ile ya da krallıkla yönetilen ülkeler olduğu gibi, adı cumhuriyet olup, yöneticilerini hanedanların oluşturduğu devletler veya adı krallık olan ancak, yasama ve yürütme etkinliklerinin halkın temsilcileri aracılığıyla yapıldığı devletler de bulunmaktadır...
- Yönetimi elinde bulunduran devlet adamlarının, toplumun istek ve hassasiyetlerini bilen, deneyimli ve bilgili yöneticiler olması, bu ülkelerin varlığını sağlıklı ve çağın koşullarına uygun olarak sürdürebilmeleri bakımından son derece önemlidir.

Siyasi Coğrafya Yaklaşımları

- Çevresel determinizm: İnsan etkinlikleri ile çevre arasında doğrudan ilişki bulunduğunu savunur.
- Pozivitizm: Çevresel etkenler dışında, insan tercihlerinin de etkili olduğunu savunan görüştür.
- Sadece çevresel koşullar temel siyasi yaklaşımlar açısından yeterli değildir. Ülkelerin sahip oldukları ekonomik ve stratejik üstünlükleri yanında onları yönetip, değerlendirecek insan potansiyeli de son derece önemlidir.